

Uzasadnienie do uchwały

w sprawie ustanowienia herbu i flagi Powiatu Węgorzewskiego

Rada Powiatu w Węgorzewie 28 grudnia 2017 r. podjęła uchwałę Nr XLI/183/2017 w sprawie przyjęcia projektu herbu i flagi Powiatu. Uchwała wraz z wnioskiem oraz stosownymi załącznikami została wysłana 16 stycznia 2018 r. do zaopiniowania przez Komisję Heraldyczną. Organ ten uchwałą opiniującą z dnia 16 lutego 2018r. wyraził negatywną opinię w sprawie przedłożonych projektów, wskazując jakie uchybienia heraldyczne zawiera projekty herbu i flagi powiatu węgorzewskiego. Z uwagi na powyższe zgodnie z regulaminem konkursu na herb i flagę Powiatu Węgorzewskiego zwrócono się do autora projektu dr. Łukasza Aleksandrowicza o dokonanie stosownych korekt: głowy Orła oraz proporcji elementów zawartych w projekcie flagi, które autor projektu herbu i flagi niezwłocznie uwzględnił i poprawione projekty nadesłał do Starostwa Powiatowego. Następnie Rada Powiatu w Węgorzewie uchwałą Nr XLVI/213/2018 z dnia 24 maja 2018 roku przyjęła poprawione projekty herbu i flagi powiatu węgorzewskiego, które wraz z wnioskiem o opinię doręczono w dniu 13 czerwca 2018r. Kancelarii Głównej MSWiA. Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych wpłynęła w dniu 17 września 2018r. wraz z uchwałą Komisji Heraldycznej nr 69-2113/O/2018 z dnia 24 sierpnia 2018r. Komisja projekty herbu i flagi Powiatu węgorzewskiego zaopiniowała negatywnie, negując tym razem w lakonicznym uzasadnieniu do swej uchwały zgodność projektowanych symboli z miejscową tradycją historyczną, mimo iż od wielu lat bliźniaczy symbol głowy Orła Białego jest częścią herbu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Ponadto Komisja Heraldyczna wychodząc poza wymóg zaopiniowania zawarła w uzasadnieniu swej uchwały sugestię, iż władze powiatu powinny odwołać się do herbu Prus Książęcych z głową orła czarnego, z koroną na szyi, mimo iż taki symbol (czarny orzeł z koroną na szyi) jest już obecny w wielu herbach, w tym m.in. w herbie sąsiedniego Powiatu gołdapskiego, więc ustanowienie go także w herbie powiatu węgorzewskiego niweczyłoby funkcję wyróżnika, jaka przypisana jest w sposób wręcz nieodłączny do stanowienia symboliki heraldycznej.

A oto opis zmian w projektach dokonanych przez Pana doktora Łukasza Aleksandrowicza:

Herb Powiatu Węgorzewskiego

Herb to tarcza typu hiszpańskiego (prostokątna u góry i półkolistą u dołu), dwudzielna w pas. W górnym, większym polu na czerwonym tle figuruje głowa Orła Białego w złotej koronie, w której lekko zmieniony został kształt dzioba. Dodany został język w białym kolorze. Ponadto usunięte zostało żółte obwiedzenie oka, które teraz jest koloru białego. Zmianie uległ również kształt obwódki oka orła. Dolne, mniejsze pole przedstawia motyw biało-czarnej szachownicy. Nawiązuje ona do herbu miasta Węgorzewa, a konkretnie do szachownicy z tarczy sercowej i ma na celu podkreślenie historycznej roli dynastii Hohenzollernów.

Flaga Powiatu Węgorzewskiego

Flaga Powiatu Węgorzewskiego stanowi prostokątne pole w proporcjach 5:8, podzielone poziomo na dwie części. Górna część z tłem koloru czerwonego stanowi 60% wysokości flagi. W jej centralnej części widnieje głowa Orła Białego z herbu powiatu (opis powyżej). Dolna część flagi (stanowiąca 40% wysokości) jest podzielona na 4 równe pola w kolorze białym i czarnym, nawiązując tym do szachownicy Hohenzollernów. Elementy flagi są bezpośrednim odniesieniem do herbu Powiatu Węgorzewskiego.

Nawiązanie do lokalnych tradycji historycznych:

1. Herbu powiatu węgorzewskiego

Opis projektu herbu:

„ Herb to tarcza typu hiszpańskiego (prostokątna u góry i półkolista u dołu), dwudzielna w pas. W górnym, większym polu na czerwonym tle figuruje głowa Orła Białego w złotej koronie. Jest to bezpośrednie nawiązanie do flagi województwa warmińsko-mazurskiego, w celu podkreślenia przynależności powiatu do tegoż województwa, jak również odniesienie do historycznego godła Państwa Polskiego.

Dolne, mniejsze pole przedstawia motyw biało-czarnej szachownicy. Nawiązuje ona do herbu Węgorzewa, a konkretnie do szachownicy z tarczy sercowej i ma na celu podkreślenie historycznej roli dynastii Hohenzollernów, a konkretnie osoby księcia Prus Albrechta Fryderyka, podczas lokacji miasta w 1571 roku.

Motywy oraz kolorystyka zawarta w herbie odnoszą się zarówno do polskiej symboliki narodowej i wojewódzkiej (Orzeł Biały, barwa czerwona), jak również do symboli pruskich z czasów XVI wieku (szachownica Hohenzollernów).

2. Flagi powiatu węgorzewskiego

Opis projektu flagi:

Flaga powiatu węgorzewskiego to prostokątne pole w proporcjach 8:5, podzielone na 4 mniejsze równe pola w kolorze białym i czarnym. Centralnie widnieje tarcza herbowa z motywem głowy Orła Białego (symbolika tożsama do herbu powiatu – opis powyżej). Kolorystyka flagi nawiązuje do czarno-białej szachownicy Hohenzollernów. Elementy flagi są bezpośrednim odniesieniem do projektu herbu Powiatu Węgorzewskiego.”¹

Autorem projektu herbu i flagi jest Łukasz Aleksandrowicz z Płocka.

Rys historyczno-heraldyczny terytorium powiatu węgorzewskiego

„Powiat nad Węgorapą

Początków węgorzewskich struktur powiatowych można dopatrywać się już w czasach gdy nad Węgorapą po raz pierwszy pojawili się Krzyżacy. Drewniany zameczek u wypływu rzeki z jeziora Mamry oprócz zadań militarnych miał pełnić również rolę administracyjną. Znany jest dokument z ok. 1340 r., wyznaczający granicę między zamkami w Węgoborku (Węgorzewie) i Lecu (Giżycku). Przez długi czas były to dwa skrajne, położone na terenie Galindii ośrodki administracyjno - obronne. Krzyżacy prokuratorzy "urzędujący" na zamkach zarządzali okręgami, wchodzącymi w skład komturii. W latach 1420-1438 Węgobork (Angerburg) podlegał administracji Wielkiego Marszałka w Królewcu. Zresztą i później Węgobork wyraźnie "ciążył" w kierunku stolicy prowincji.

W 1525 r., po sekularyzacji Zakonu okręgi przekształcono w starostwa, Węgobork znalazł się w obwodzie Natangii. Dzisiejszym odpowiednikiem gmin, wchodzących w skład starostw były parafie. Około 1560 r. do starostwa węgorzewskiego przyłączono parafię w Radziejach, która do tej pory podlegała Barcianom, a w 1656 r. Węgorzewo było jednostką nadrzędną dla parafii górnieńskiej i grabowskiej - leżących w okolicach Gołdapi. Siedzibą starostów był węgoborski zamek.

W 1701 r. starostwo w Węgoborku wchodziło w skład kamery wojenno - skarbowej w Królewcu, pełniącej rolę zbliżoną do dzisiejszego województwa. 65 lat później całe starostwo przeszło do kamery (od 1808 r. rejencji) gabińskiej. Wraz ze wzrostem znaczenia i przejmowaniem coraz większej liczby kompetencji przez kamery rozpoczął się upadek starostw, które w 1752 r. utraciły praktycznie sens istnienia. Król pruski zaczął nadawać tytuły starostów najczęściej swoim zasłużonym żołnierzom.

---

¹ Uzasadnienie do wybranego projektu herbu i flagi Powiatu Węgorzewskiego złożonego w konkursie przez pana Łukasza Aleksandrowicza z Płocka .

Ostatnim starostą węgoborskim do 1796 r. był von Dalwigk.

Dopiero w 1818 r. wraz z reformą administracyjną ponownie powrócono do koncepcji powiatów. W węgoborskim znalazły się parafie w Węgoborku, Węgielsztynie, Budrach, Kruklankach, Kutach, Baniach Mazurskich, Radziejach i Dobie. Stan taki utrzymał się z niewielkimi zmianami do 1945 r. (przyłączono m. in. Pozezdrze, po 1907 r. włączono wieś Surwiły).

Po zakończeniu II wojny światowej do powiatu węgoborskiego- węgorzewskiego przyłączono ponadto południowe skrawki dawnych powiatów gierdawskiego i darkiejmskiego. W 1955 r. z powiatu węgorzewskiego do gołdapskiego "przeszła" gmina Banie Mazurskie. W porównaniu ze stanem sprzed 1945 r. z powiatu węgorzewskiego wyłączono Mażany (weszły w skład gminy i powiatu w Kętrzynie) oraz Dobę, Dziwiszewo i Dejguny (gmina i powiat w Giżycku).

Powiat węgorzewski tak jak wszystkie powiaty w czasach PRL przestał istnieć w 1975 r.

W większości przymiarek powiatowych po 1989 r. Węgorzewo traktowano jako siedzibę powiatu, składającego się z gmin: Banie Mazurskie, Budry, Pozezdrze i Węgorzewo. Jednakże ostateczna decyzja o nowym podziale administracyjnym była niekorzystna dla węgorzewian. Węgorzewo znalazło się w powiecie giżyckim. ²

W wyniku korekty sieci powiatów przeprowadzonej w 2001 r., z dniem 1 stycznia 2002 r. utworzono Powiat Węgorzewski, w skład którego weszły gminy Węgorzewo, Budry i Pozezdrze (Banie Mazurskie przeszły do nowo utworzonego powiatu gołdapskiego, Kruklanki pozostały w powiecie giżyckim).

Węgorzewo, 04 października 2018r.

Sporządził: Przewodniczący komisji doraźnej ds. herbu i flagi powiatu węgorzewskiego we współpracy z Panią Barbarą Dawcewicz- Pełnomocnikiem Starosty ds. promocji i kontaktów zagranicznych

---

² Autorem opisu jest dr Marek Łapo - historyk, archeolog, etnograf, kulturoznawca, badacz dziejów Mazur.